

Příloha k protokolu o SZZ č. ....
FF JU v Čes. Buděj.
Vysoká škola: .....
Ústav bohemistiky
Katedra: .....
19.1.2015
Datum odevzdání posudku: .....

Bc. Jitka Kropáčková
Diplomant: .....
LHSn
Aprobace: .....
Recenzent * /
diplomové práce
Vedoucí */
doc. PhDr. Michal Šroněk, CSc.
.....

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Piktogram v historii grafiky a možnosti jeho současného využití

.....
(téma)

Tématem diplomové práce Jitky Kropáčkové je piktogram. Autorka v úvodu předesílá, že piktogramy „mají dopad na životy nás všech“ (s. 5) a pokládá několik otázek o komunikační univerzalitě piktogramů a o jejich schopnosti nahradit verbální vyjadřování.

Práci si rozdělila do dvou částí: teoretické a praktické, přičemž se v části první pokusila o vypracování slovníku používaných pojmů. Zabývá se zde znakem, symbolem, emblémem, piktogramem, komunikací – její strukturou a formou, dále pak neverbální komunikací a její funkcí. Tento záměr je sice z hlediska tématu a struktury práce správný, ale jeho provedení je velmi slabé a povrchní. Klíčový termín práce, tedy „piktogram“ je definován jako znak vyjadřující „jakoukoli skutečnou, fyzickou věc, situaci či abstraktní pojem“, což podle mého názoru jen velmi zjednodušeně definuje znak obecně a o samotném piktogramu se dále jen dozvídáme, že by měl být jednoduchou, všem adresátům čitelnou značkou. Dále v příslušné kapitole mluví o používání a vytváření piktogramu v praxi, ale podrobnější definice chybí. Čtenář jen tuší, že autorka za piktogram považuje jakousi formu zjednodušeného značení.

Tato nejistota v uchopení vlastního předmětu práce se pak výrazně promítá v pokusech vysledovat předstupně piktogramu v dějinách výtvarné kultury. Autorka za nejstarší předstupně piktogramu pokládá paleolitické jeskynní malby, aniž by však podrobněji doložila vzájemné souvislosti – u maleb hovoří o stylizaci vyobrazení zaměřující se na typický detail (což je základní princip obrazového vyjadřování obecně), který divákovi dovoluje identifikovat zvířecí druh. Jeskynní malby jsou charakterizovány jako „jednoduché, stylizované, symbolické, přesto však snadno čitelné“ (s. 32), pracující „minimalistickým způsobem“. Tušíme, že autorku vede ke spojení paleolitických obrazů a piktogramu jakási minimalistická stylizace obrazu, ale toto tvrzení se neopírá o žádnou argumentaci. Navíc zcela vypouští skutečnost, že oba fenomény se zcela liší funkcí, na jedné straně snad související s loveckou magií, na druhé pak účelem informačním zastupujícím verbální sdělení. Dalším předstupně epigramů má pak být podle J. Kropáčkové egyptské malířství, kde však v první kapitole mluví o egyptském hieroglyfickém písmu (což není malířství), kde autorka hledá vztahy k piktogramům v těch znacích egyptského písma, ideogramech, kde znak zastupuje celé slovo, což je samo o sobě zajímavý postřeh, opět bohužel postrádající podrobnější zdůvodnění. Dále autorka pracuje s egyptským malířstvím, kde se souvislost s piktogramem nalézá ve stylizaci „bez zbytečných zákrutů a dekorací, což odpovídá i způsobu tvorby dnešních piktogramů“ (s. 34). Vztah je dokládán vizuální podobností, opět bez hlubší argumentace. Následující kapitola řeší otázku vztahu piktogramu a komiksu a jejich vztah je opět vyřešen konstatováním, že jak piktogram, tak i komiks pracují se stylizací. To je dost slabý závěr, zvláště když je zcela opominuta skutečnost, že komiks má úzkou vazbu na text a je ve své podstatě, na rozdíl od piktogramu vyjádřením narace.

Následuje oddíl práce Piktogram v praxi, kde se autorka pracuje s vybranými skupinami znaků používaných v různých prostředích: dopravní a turistické značení, orientační, informační a dorozumívací systémy (město Praha, pražské metro), isotypy, loga, státní vlajky a symboly, emotikony a symboly s náboženskými významy. Jednotlivé struktury jsou pojednány historicky a z hlediska grafického zpracování, přičemž společným jmenovatelem a tedy zařazení mezi piktogramy je stylizace, jednoduchost a srozumitelnost. Proč byly zvoleny právě tyto soubory znaků, není však vůbec jasné a tuto nečitelnost jenom kouzlem nechtěného podtrhuje formulace, že jeden z nich „byl pro tuto práci vybrán čistě náhodně“ (s. 52).

Závěr práce shrnuje dílčí tvrzení jednotlivých kapitol a pokouší se odpovědět na otázku komunikačních možností piktogramu, konkrétně, zda jsou piktogramy schopny suplovat verbální komunikaci. Odpovědí autorky je, že piktogramy jazykové vyjádření podporují a doplňují, což se mi jeví jako závěr dosti snadno předvídatelný stejně jako tvrzení, že představují „důležitý aspekt lidské komunikace“ (s. 93).

Autorka na závěr podává seznam použité literatury, v němž až na jedinou položku figurují jen tituly jazykově české. Zcela chybí speciální literatura věnovaná teorii komunikace, teorii znaku, objeví se práce zcela antikvární (P. de Lasenic), převládají práce přehledové. Z hlediska dějin umění – postavit srovnávací kapitoly na Dějinách umění od J. Pijoana je opravdu málo.

Přestože práce není příliš kvalitní, autorka prokázala, že dokáže zaujatě pracovat s rozsáhlým materiálem. Proto práci doporučuji ji k obhajobě a navrhuji známku dobře.

dobře

Návrh na klasifikaci diplomové práce: .....

.....
podpis recenzenta diplomové práce

Čes. Budějovicích

19. 1. 2015

V ..... dne .....

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------